

GN-E-OB-27

**Doszczelnienie dławicy kompensatora poprzez dokręcenie
śrub, uzupełnienie lub wymianę szczeliwa
dla gazociągów niskiego i średniego ciśnienia**

Właściciel procesu: Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury - Główny Inżynier

Spis treści:

I. Cel instrukcji	3
II. Zakres	3
III. Definicje	3
IV. Tryb postępowania	3
4.1. Odpowiedzialność i uprawnienia	3
4.2. Skład osobowy brygady	3
4.3. Opis wykonywanych czynności	4
4.4. Wykaz podstawowego sprzętu, narzędzi i środków	6
V. Dokumenty związane	8
VI. Załączniki	8
VII. Karta zmian i przeglądu	8
VIII. Historia wydań	8

I. Cel instrukcji

Celem instrukcji jest ustalenie sposobu bezpiecznego i efektywnego wykonywania pracy gazoniebezpiecznej, do której zalicza się „Doszczelnienie dławicy kompensatora poprzez dokręcenie śrub, uzupełnienie lub wymianę szczeliwa dla gazociągów niskiego i średniego ciśnienia”.

II. Zakres

Przedmiotem instrukcji jest określenie prac przygotowawczych oraz podstawowych czynności, w kolejności ich realizacji doszczelnienia dławicy kompensatora poprzez dokręcenie śrub uzupełnienie lub wymianę szczeliwa. Instrukcja ma zastosowanie dla gazociągów średniego i niskiego ciśnienia. Instrukcja zawiera ustalenia w zakresie zapewnienia warunków bezpiecznego wykonywania pracy oraz zalecenia dotyczące zastosowania sprzętu, materiałów i narzędzi.

Załącznik zawiera ustalenia dotyczące zastosowania sprzętu, materiałów, narzędzi oraz procedury zapewniające bezpieczne warunki pracy.

III. Definicje

W niniejszej instrukcji stosuje się określenia i skróty zgodne z dokumentem „Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG”.

IV. Tryb postępowania

4.1. Odpowiedzialność i uprawnienia

Odpowiedzialność za organizację i kierowanie pracami ponosi Odpowiedzialny, określony w dokumencie „Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG”, a za bezpieczne wykonanie fizycznych czynności składających się na pracę gazoniebezpieczną odpowiedzialność ponoszą pracownicy wchodzący w skład wyznaczonej do tej pracy brygady.

4.2. Skład osobowy brygady

Prace gazoniebezpieczne powinny być nadzorowane i wykonywane w składzie wynikającym z przepisów prawa, przez pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie dozoru oraz wykonywane przez pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych, uzyskane na podstawie przepisów prawa energetycznego.

4.3. Opis wykonywanych czynności

4.3.1. Wymagania ogólne

Osoby przystępujące do prac mają obowiązek znać treść niniejszej instrukcji wykonawczej i przestrzegać jej postanowień.

Pracownicy realizujący prace wymienione w niniejszej instrukcji powinni być ubrani w odzież ochronną trudnopalną antyelektrostatyczną i rękawice ochronne oraz okulary lub gogle ochronne. W przypadku prac realizowanych w pasie ruchu drogowego pracownicy są obowiązani do stosowania odzieży ochronnej spełniającej wymagania w zakresie intensywnej widzialności.

4.3.2. Prace przygotowawcze

4.3.2.1. Wyłączyć ochronę katodową sieci gazowej w strefie robót (jeżeli gazociąg jest objęty ochroną).

4.3.2.2. Przygotować wykop, zabezpieczyć oraz oznakować miejsce pracy.

4.3.2.3. Rozmieszczyć materiały, narzędzia i urządzenia techniczne służące do wykonania pracy a także przewidziane do zastosowania środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt zabezpieczający.

4.3.2.4. Jeżeli kompensator nie jest „zmostkowany” zapewnić ciągłość elektryczną gazociągu przez wykonanie połączenia mostkującego kompensator (konieczny kontakt metal – metal).

4.3.2.5. Oczyszczyć odcinek gazociągu w miejscu prowadzenia robót i zdjąć izolację antykorozyjną z kołnierzy kompensatora.

4.3.2.6. Oczyszczyć z piasku i rdzy kołnierze i śruby dławicy kompensatora.

4.3.2.7. Ocenić stopień rozszczelnienia kompensatora oraz stan śrub, nakrętek i kołnierzy dławicy.

Uwaga:

W trakcie realizacji prac należy zachować zasadę nie wykonywania na jednym odcinku sieci gazowej czynności mogących spowodować pożar lub wybuch gazu w kilku miejscach jednocześnie. Jeżeli zachowanie niniejszej zasady jest niemożliwe, przed wykonaniem takich czynności, Odpowiedzialny powinien nakazać opuszczenie wykopów przez pracowników w innych miejscach prac niż te, w których prowadzone są czynności mogące zainicjować zapłon.

Przed przystąpieniem do prac w miejscach zagrożonych obecnością gazu ziemnego należy dokonać pomiaru stężenia metanu i zawartości tlenu w powietrzu.

Podczas prowadzenia prac pomiary należy wykonywać w sposób ciągły.

Przy wykonywaniu prac na gazociągach gazu koksowniczego – obowiązuje dokonywanie ciągłego pomiaru stężenia tlenku węgla w powietrzu i zawartości tlenu w powietrzu.

4.3.3. Czynności podstawowe

4.3.3.1. Doszczelnienie dławicy poprzez dokręcenie śrub.

- 4.3.3.1.1. Dokręcać naprzemiennie śruby dławicy do momentu uzyskania wyraźnego oporu. Jeżeli śruby/nakrętki są mocno skorodowane i nie ma możliwości ich dokręcenie należy je wymienić. Wymianę śrub/nakrętek należy wykonywać naprzemiennie.

Uwaga:

Niedopuszczalne jest wymienianie lub przecięcie kilku śrub/nakrętek równocześnie. Po przecięciu śruby/nakrętki należy zastąpić ją nową, dokręcić do uzyskania wyczuwalnego oporu i jeżeli zachodzi taka konieczność wymienić kolejną.

- 4.3.3.1.2. Sprawdzić szczelność dławicy przy użyciu wykrywacza gazu lub środka pianotwórczego/testera szczelności. W przypadku gdy dokręcenie dławicy nie wyeliminowało nieszczelności należy wykonać czynności opisane w pkt. 4.3.3.2.

4.3.3.2. Doszczelnienie dławicy poprzez uzupełnienie szczeliwa.

Uwaga:

Przed przystąpieniem do uzupełniania szczeliwa w dławicy kompensatora należy zamknąć przepływ gazu i rozprężyć gazociąg. Dopuszcza się uzupełnienie szczeliwa w dławicy kompensatora bez zamykania przepływu gazu i rozprężania gazociągu na sieci niskiego ciśnienia. Decyzję o uzupełnieniu szczeliwa w dławicy kompensatora na sieci niskiego ciśnienia bez zamykania przepływu gazu i rozprężania gazociągu podejmuje Odpowiedzialny.

- 4.3.3.2.1. Rozkręcić, a w razie konieczności przeciąć śruby dławicy kompensatora.
- 4.3.3.2.2. Odsunąć pierścień dociskowy na odległość umożliwiającą umieszczenie w dławicy kolejnych warstw szczeliwa.
- 4.3.3.2.3. Oczyszczyć z rdzy wewnętrzną powierzchnię kompensatora, pierścień dociskowy i dostępny odcinek rury przewodowej we wnętrzu kompensatora.
- 4.3.3.2.4. Wprowadzić do dławicy dodatkowe warstwy szczeliwa,
- 4.3.3.2.5. Wsunąć pierścień dociskowy do dławicy i zamontować śruby.
- 4.3.3.2.6. Dokręcać naprzemiennie śruby dławicy do momentu uzyskania wyraźnego oporu.
- 4.3.3.2.7. Napęlić gazociąg paliwem gazowym i sprawdzić szczelność dławicy przy użyciu wykrywacza gazu lub środka pianotwórczego/testera szczelności.
- 4.3.3.2.8. W przypadku gdy nieszczelność nie została zlikwidowana należy ponownie dokręcać naprzemiennie śruby dławicy do momentu uzyskania wyraźnego oporu i sprawdzić szczelność dławicy przy użyciu wykrywacza gazu lub środka pianotwórczego/testera szczelności. W przypadku gdy dokręcenie dławicy nie wyeliminowało nieszczelności należy wymienić całe szczeliwo w dławicy.

4.3.3.3. Doszczelnienie dławicy poprzez wymianę szczeliwa.

Uwaga:

Przed przystąpieniem do uzupełniania szczeliwa w dławicy kompensatora należy zamknąć przepływ gazu i rozprężyć gazociąg.

- 4.3.3.3.1. Rozkręcić a w razie konieczności przeciąć śruby dławicy kompensatora.
- 4.3.3.3.2. Odsunąć pierścień dociskowy na odległość umożliwiającą usunięcie starych warstw szczeliwa z dławicy.
- 4.3.3.3.3. Oczyszczyć z rdzy wewnętrzną powierzchnię kompensatora, pierścień dociskowy i dostępny odcinek rury przewodowej we wnętrzu kompensatora.
- 4.3.3.3.4. Wprowadzić do dławicy nowe warstwy szczeliwa.
- 4.3.3.3.5. Wsunąć pierścień dociskowy do dławicy i zamontować śruby.
- 4.3.3.3.6. Dokręcać naprzemiennie śruby dławicy do momentu uzyskania wyraźnego oporu.
- 4.3.3.3.7. Napełnić gazociąg paliwem gazowym i sprawdzić szczelność dławicy przy użyciu wykrywacza gazu lub środka pianotwórczego/testera szczelności.
- 4.3.3.3.8. W przypadku gdy wymiana szczeliwa w dławicy nie wyeliminowała nieszczelności należy ponownie dokręcać naprzemiennie śruby dławicy i ponownie sprawdzić szczelność przy użyciu wykrywacza gazu lub środka pianotwórczego/testera szczelności.

4.3.4. Prace końcowe

- 4.3.4.1. Wykonać stałe połączenie mostkujące jeżeli kompensator nie był „zmostkowany”.
- 4.3.4.2. Naprawić uszkodzoną w czasie prac izolację antykorozyjną na gazociągu i zaizolować kołnierze dławicy kompensatora.
- 4.3.4.3. Włączyć ochronę katodową sieci gazowej w strefie robót (jeżeli gazociąg jest objęty ochroną).
- 4.3.4.4. Zasypać wykop i uporządkować teren.

4.4. Wykaz podstawowego sprzętu, narzędzi i środków

4.4.1. Sprzęt, narzędzia i materiały pomocnicze zalecane do wykonania pracy:

- komplet narzędzi (nieiskrzących lub zabezpieczonych przed zaiskrzeniem),
- szczotka druciana,
- tablice ostrzegawcze i informacyjne,
- bariery ochronne, taśmy ostrzegawcze,
- przecinaki do śrub/nakrętek,
- przewód mostkujący,
- szczeliwo do dławic,
- środek pianotwórczy/tester szczelności,
- nakrętki i śruby (szpilki),
- materiały do izolacji gazociągu i kołnierzy dławicy,
- przyrząd do badania oporności izolacji antykorozyjnej,
- sprzęt i narzędzia do robót ziemnych,
- przyrządy do pomiaru stężenia metanu i zawartości tlenu,
- przyrządy do pomiaru tlenku węgla przy gazie koksowniczym,
- drabiny.

4.4.2. Środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt BHP i Ppoż. zalecane do wykonania pracy:

- ubranie ochronne trudnopalne antyelektrostatyczne,
- kaptur ochronny /kominiarka /czapka - trudnopalne antyelektrostatyczne,
- obuwie bezpieczne w klasie S3 lub wyższej,
- kamizelka ostrzegawcza (w przypadku prowadzenia prac w obrębie pasa ruchu drogowego, gdy pracownik nie został wyposażony w odzież ochronną spełniającą wymagania w zakresie intensywnej widzialności),
- rękawice ochronne,
- hełmy ochronne,
- okulary ochronne/gogle ochronne/przyłbica ochronna,
- środki ochrony dróg oddechowych (aparat powietrzny),
- półmaska przeciwpyłowa,
- szelki bezpieczeństwa i linki asekuracyjne,
- wskaźnik napięcia prądu elektrycznego,
- przewód miedziany z zaciskami do wyrównania potencjałów elektrycznych,
- środki łączności w wykonaniu przeciwwybuchowym lub inne (do stosowania poza strefą zagrożenia wybuchem),
- gaśnice śniegowe lub proszkowe o łącznej masie min. 4 kg dla prac na instalacjach gazowych oraz min. 6 kg dla prac na sieciach gazowych,
- koc gaśniczy,
- apteczka pierwszej pomocy,
- ochronniki słuchu,
- sonda dielektryczna,
- rękawice dielektryczne,
- kalosze dielektryczne lub mata dielektryczna,
- okulary spawalnicze, przyłbica lub maska spawalnicza,
- rękawice spawalnicze.

Uwaga:

W ramach prowadzonych prac mogą zostać dodatkowo użyte sprzęt i materiały nieujęte w wykazach. Decyzję o zastosowaniu odpowiednich materiałów, narzędzi i sprzętu oraz środków ochrony indywidualnej, sprzętu bhp i ppoż., w zależności od potrzeb i zagrożeń, podejmuje Odpowiedzialny.

V. Dokumenty związane

Dokumenty związane z instrukcją:

- „Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG”

VI. Załączniki

brak

VII. Karta zmian i przeglądu

Lp.	Data zmiany/przeglądu (uzupełnia Biuro Regulacji)	Ogólny opis zakresu zmiany (nr punktu/ załącznika, zmiana odpowiedzialności, nowy tryb postępowania w punkcie...)

VIII. Historia wydań

Numer wydania	Numer Zarządzenia	Data Zarządzenia	Początek okresu obowiązywania	Koniec okresu obowiązywania